Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Magnus Nyström
magnus.nystrom@ym.fi
0405439743

Päiväys
Datum 17.11.2016

Asia
Ärende Asiantuntijalausunto eduskunnan liikenne ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä laeiksi luotsauslain ja alusliikennepalvelulain muuttamisesta
HE 207/2016 vp

Ympäristöministeriö on kahdessa vaiheessa antanut lausuntonsa liikenne- ja viestintäministeriön kahdesta peräkkäisestä luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Esitetyn säädösmuutoksen yhtenä ympäristöön liittyvänä tavoitteena olisi edistää nesteytetyn maakaasun (LNG) ja kevyen tai vähärikkisen polttoöljyn käyttöä kauppa-aluksissa. LNG:tä tai kevyttä polttoöljyä kuljettavien pienten säiliöalusten päällystölle voitaisiin antaa mahdollisuus saada linjaluotsinkirja ja sitä kautta vapauttaa alusten luotsinkäyttövelvollisuudesta. Tämä mahdollistaisi suurten alusten polttoainetäydennysten tekemisen näiltä pieniltä säiliöaluksilta.

Perustelussa esitetään mm. että pienten alusten vapauttaminen luotsinkäytöstä olisi ympäristön kannalta positiivinen asia. Asia ei ole kuitenkaan näin yksiselitteinen. Todetaan muun muassa, että LNG:n käyttö vähentäisi kasvihuonekaasupäästöjä ja että kevyt polttoöljy haihtuu nopeasti mereen joutuessaan. LNG:n käytöstä syntyvä hiilidioksidipäästö on toki pienempi kuin öljyn käytöstä, mutta LNG on fossiilinen polttoaine, joka koostuu pääosin metaanista ja metaani on huomattavasti voimakkaampi kasvihuonekaasu kuin hiilidioksidi. Näin ollen metaanikaasuvuodot LNG:n tuotanto- ja käsittelyvaiheissa vahvistavat kasvihuoneilmiötä. LNG:n käyttö on ympäristön kannalta myönteistä pääosin vain sen takia, että mm. hiukkaspäästöt ovat pienempiä kuin useiden muiden polttoaineiden käytöstä syntyvät hiukkaspäästöt.

Lisäksi esitetään perusteluissa, että kaasumaisten tuotteiden riskit eivät liity meriympäristöön edes onnettomuustilanteissa, vaan yleisesti turvallisuuteen. Esityksen perusteluissa kuitenkin myönnetään, että alukselta alukseen tehtävään polttoainetäydennykseen sisältyy erilaisia teknisiin ja inhimillisiin tekijöihin liittyviä riskejä, mutta katsotaan, ettei luotsinkäyttövelvollisuus olisi keino näiden riskien vähentämisessä.

Pienten säiliöalusten turvalliseen navigointiin on kiinnitettävä vakavaa huomiota, koska myös sellainen alus voi esimerkiksi yhteentörmäyksen tai tulipalon yhteydessä huomattavasti vaikeuttaa sekä pelastusoperaatioita että ympäristövahinkojen torjuntaa. Onnettomuudessa vuotava LNG tai kevytöljy voi haihtuessaan aiheuttaa kaasupilven, joka luonnollisesti monella tavalla voi hankaloittaa toimintaa onnettomuuspaikan läheisyydessä. Sen takia on mielestäni epäloogista keventää tiettyjen pienten säiliöalusten luotsinkäyttövaatimuksia sillä perusteella, että aluksella on lastinaan LNG:tä tai kevyttä tai vähärikkistä polttoöljyä.

Ympäristöriskien kannalta luotsinkäyttövelvollisuutta tai linjaluotsinkirjan vaatimista on pidettävä perusteltuna ja erivapauden sallimista säiliöalukselle kyseenalaisena.